

III

(Előkészítő jogi aktusok)

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Úton a körkörös gazdaság felé: a hulladékokról szóló uniós jogszabályok felülvizsgálata

(2015/C 140/08)

Előadó:	Mariana Gâju, a Constanța megyei Cumpăna polgármestere (RO/PES)
Referenciaszövegek:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Úton a körkörös gazdaság felé: „zéró hulladék” program Európa számára COM(2014) 398 final Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv, a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62/EK irányelv, a hulladéklerakókról szóló 1999/31/EK irányelv, az elhasznált járművekről szóló 2000/53/EK irányelv, az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és -akkumulátorokról szóló 2006/66/EK irányelv, valamint az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló 2012/19/EU irányelv módosításáról COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD)

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

A. Úton a körkörös gazdaság felé:

1. üdvözli, hogy az Európai Bizottság útnak indította a körkörös gazdaságra vonatkozó intézkedéscsomagot ⁽¹⁾, amely megteremti az Európai Unión belül a forráshatékonyság közös és koherens keretét. Hangsúlyozza, hogy ehhez a következőkre van szükség: politikai akarat a változtatásra, hosszú távú beruházási politika és e beruházások megtervezése, valamint a polgárok tudatosságának és közreműködésének fokozása, illetve – a forrásokkal kapcsolatban – a magatartásminták megváltoztatása. Újra kiemeli a helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságú szerepét e politikák összefüggéseinek megteremtésében, valamint ezek végrehajtásában és értékelésében is ⁽²⁾;

2. teljes mértékben egyetért a körkörös gazdaságra való áttérés szükségességével és előnyeivel, az Európai Erőforráshatékonysági Platform ⁽³⁾ megállapításaival összhangban. Az RB emlékeztet arra, hogy ez logikus következménye az EU 7. környezetvédelmi cselekvési programjába foglalt, az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemtervében szereplő kötelezettségvállalásoknak. Kiemeli, hogy a körkörös gazdaság megteremtése elengedhetetlen a forráshatékonysági célkitűzések eléréséhez, biztosítva így a gazdaság növekedését és az elsődleges forrásoktól való nagyobb függetlenségét, ami a környezetvédelem magasabb szintjéhez vezet;

⁽¹⁾ COM(2014) 398 final.

⁽²⁾ CdR140/2011 fin.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/re_platform/index_en.htm

3. erősen aggasztja ezért az a decemberi bejelentés, amely szerint az Európai Bizottság vissza kívánja vonni a számos hulladékról szóló irányelvet módosító, a körkörös gazdaság előmozdítását célzó jogalkotási javaslatát; úgy véli, hogy a javaslat, amelybe a különböző uniós intézmények és érdekcsoportok már jelentős mennyiségű munkát fektettek, általában kiegyensúlyozott kompromisszumokat tartalmaz; emlékeztet ennek kapcsán arra, hogy mind az Európai Parlament, mind a Miniszterek Tanácsa, illetve számos érdekcsoport felől is egyértelmű támogató üzenetek érkeztek a jogalkotási folyamat folytatásához;

4. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy egy integráltabb, holisztikus megközelítést alkalmazzon a körkörös gazdaság tekintetében. A körkörös gazdaságra való átálláshoz a hulladékkezelést megelőző gazdaságra és az újrahasznosításra fordított figyelem mellett a termékek életciklusát egységesen kezelő megközelítésre, valamint a különböző szakpolitikai területek és az olyan kezdeményezések közötti jobb összhangra is szükség van, mint például a hatékony erőforrás-felhasználásra vonatkozó ütemterv Európában, a hetedik környezetvédelmi cselekvési program, az energia- és éghajlatváltozási csomag, a környezeti lábnyom (LCA és szénlábnyom), az európai bioalapú stratégia vagy az „Innováció a fenntartható növekedésért: az európai biogazdaság”;

5. ennek kapcsán tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság 2015 végéig jobb és ambiciózusabb javaslatsomagot szándékozik előterjeszteni; komolyan kételkedik azonban abban, hogy ilyen viszonylag rövid időn belül lehetséges lenne sokkal jobb kompromisszumokat találni ennyire sok és összetett kérdésben; emlékeztet ennek kapcsán arra, hogy sürgető szükség van világos és megbízható iránymutatásokra a helyi és regionális önkormányzatok számára, valamint ismételten megemlíti a körkörös gazdaságban rejlő jelentős lehetőségeket a gazdasági növekedéshez való hozzájárulásra; ezért azt ajánlja, hogy késlekedés nélkül igyekezzenek az európai bizottsági javaslatok minőségét a már megkezdett jogalkotási eljárás keretében tovább javítani, és felkéri ezért az Európai Bizottságot és a társjogalkotókat arra, hogy jövőbeli munkájukban vegyék figyelembe az alábbi megjegyzéseket és javaslatokat, köztük azokat, amelyek a körkörös gazdaságnak a termékek kialakítási és gyártási folyamata korai szakaszában történő megerősítésére vonatkoznak;

6. hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a biogazdaságot integrált módon beépítsék a körkörös gazdaság európai megközelítésébe. A biogazdaság 22 milliárd eurós éves forgalmával jelentősen hozzájárul a környezetbarát és fenntartható fejlődéshez, valamint új munka- és piaci lehetőségeket teremtéséhez. A legtöbb bioalapú beruházás regionális/helyi szinten történik, ahol a számos alulról felfelé irányuló kezdeményezésnek köszönhetően új értékláncok és munkalehetőségek teremthetnek;

7. emlékeztet ennek kapcsán arra, hogy a körkörös gazdaságban fontos lehetőségek rejlenek arra, hogy az uniós vállalkozások, közhatóságok és fogyasztók megtakarításokat érjenek el. Kiemeli, hogy ezeknek a megtakarításoknak nagy volumenű és hosszú távú beruházásokat kell eredményezniük az uniós gazdaságban, és ennek következtében fenntartható munkahelyek létrehozásához kell vezetniük az EU-ban;

8. hangsúlyozza, hogy a körkörös gazdaságot ösztönző szakpolitikai keretet minden – uniós, nemzeti és regionális – szinten tovább kell fejleszteni, azoknak az intézkedéseknek az alkalmazásával, amelyek az intelligens szabályozást, a piacialapú eszközöket – különös tekintettel az újrahasznosítható anyagok felhasználásának ösztönzésére –, a kutatást és az innovációt, az ösztönzőket, az információcserét és az önkéntességen alapuló megközelítések támogatását kombinálják. Az RB úgy véli, hogy a tervezés és az innováció kulcsfontosságú a körkörös gazdaságra való áttérésben, és felkéri az Európai Bizottságot arra, hogy ösztönözze az innovációt, többek között az EU kutatási és innovációs programjának (Horizont 2020) keretében, segítse a termékek és szolgáltatások körkörösebb modelljének kialakítását, a koherensebb termékpolitikán keresztül is, fejlessze tovább a környezetbarát tervezésről szóló irányelv felülvizsgálatát és végrehajtását a forráshatékonysági kritériumok beépítésén keresztül, és határozza meg a környezeti hatásvizsgálat alkalmazásának módját a termékek és eljárások tervezésében;

9. támogatja, hogy a környezetbarát tervezésről szóló irányelvet alkalmazzák a tartóssággal, a modularitással, az újrafelhasználhatósággal és az újrahasznosíthatósággal kapcsolatos erőforrás-hatékonysági kritériumokra, megfelelő tanácsal ellátva a fogyasztókat, többek között a 2015–2017-es munkatervben a jövőre nézve meghatározandó kiemelt termékcsoportok kapcsán is. Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása érdekében az RB már kérte az irányelv és annak végrehajtási intézkedései alapos felülvizsgálatát azzal, hogy annak alkalmazási körét terjesszék ki a környezetre jelentős hatást gyakorló, nem energiával kapcsolatos termékekre ⁽⁴⁾;

(⁴) Cdr 3751-2013, CDR 1617-2013, CdR 140/2011 fin.

10. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a termékgyártási folyamat korai szakaszában kiemelt figyelmet fordítsanak a kompozit csomagolóanyagokra, hogy csökkentsék az ilyen, nem újrafeldolgozható, illetve csak bonyolult és költséges technológiákkal újrafeldolgozható anyagokból keletkező hulladékok mennyiségét. Azt ajánlja, hogy az ökocímkeről szóló rendelet hatályát terjesszék ki egyre több termékre és szolgáltatásra, mind a hulladékmennyiség csökkentését célzó intézkedések végrehajtásának egyszerűbbé tétele érdekében, mind pedig azért, hogy világosabb és hasznosabb iránymutatást nyújtsanak a fogyasztóknak, az áruk és szolgáltatások környezeti hatásainak csökkentése érdekében;

11. üdvözli az Európai Bizottság által bejelentett, a környezetbarát közbeszerzés előmozdítására irányuló kezdeményezéseket, nevezetesen az új közbeszerzési irányelvek által ezzel kapcsolatban kínált lehetőségekről szóló iránymutatást, az annak nyomon követésére vonatkozó ajánlást, hogy a tagállamok hogyan teljesítenek a zöld közbeszerzések 50 %-os arányának elérésére vonatkozó indikatív célkitűzés terén, valamint a hatóságok zöld közbeszerzésekkel foglalkozó hálózatai létrehozásának támogatását. Megismétli ugyanakkor azt a kérését, hogy a zöld közbeszerzések terén rögzítsenek kötelező célokat a nemzeti kormányok és az európai intézmények számára ⁽⁵⁾;

12. megismétli, hogy az Európa 2020 stratégia „Erőforrás-hatékony Európa” kiemelt kezdeményezésének eredményeit alapvetően fontos nyomon követni az Európa 2020 stratégia, valamint a hozzá kapcsolódó európai szemeszter és az éves növekedési jelentések keretében. Az erőforrás-hatékonyt az Európa 2020-szal kapcsolatos nemzeti jelentési rendszer, a nemzeti reformprogramok és az országspecifikus ajánlások szerves részévé kell tenni. Ezzel kapcsolatban arra kéri az Európai Tanácsot, hogy a már meglévő tagállami szintű célok figyelembevételével a félidei felülvizsgálat során az Európa 2020 stratégiát egészítse ki egy új, erőforrás-termelékenységi kiemelt céllal: a GDP és a nyersanyag-fogyasztás hányadosaként kifejezett erőforrás-termelékenység 2030-ig történő legalább 30 %-os növelésével ⁽⁶⁾.

B. A hulladékokról szóló különböző irányelvek módosításáról szóló irányleveljavaslatról

13. hangsúlyozza a proaktív politikára épülő európai jogalkotási keretnek tulajdonítható haladást a hulladékgazdálkodás területén. Kiemeli, hogy néhány tagállam, illetve helyi és regionális önkormányzat nemcsak eléri, de meg is haladja az e területen kitűzött uniós célokat, továbbá úgy véli, hogy a jövőbeli szabályozásnak tekintettel kell lennie a kiindulási pontok különbözőségére, és különösen a legkevésbé eredményeseket kellene támogatnia abban, hogy folytassák és javítsák e célok elérése érdekében kifejtett teljesítményüket;

14. úgy véli, hogy a hulladékhierarchiára vonatkozó felelős és fenntartható politikának célul kell kitűznie a hulladéktermelés lehető legnagyobb mértékű csökkentését, a hulladék és az azzal való gazdálkodás emberi egészségre és környezetre gyakorolt negatív hatásának csökkentését, az anyagfelhasználás visszafogását és a hulladékokban rejlő anyagok gazdasági körforgásba való reintegrálását. Az RB véleménye szerint a hulladékhierarchia tiszteletben tartása a leghatékonyabb módja annak, hogy korlátozzák a hulladékgazdálkodás ökológiai és finanszírozási költségeit, ezért sajnálatos, hogy az Európai Bizottság közleménye figyelmen kívül hagyja azt az elgondolást, hogy a hulladékokról szóló keretirányelvbe foglalják bele a hulladéktermelés csökkentésének kötelező érvényű célkitűzését is;

15. úgy véli, hogy az anyagok termelési folyamatba való ismételt bevonása megkönnyítésének és ezáltal a körkörös gazdaságra történő átállásnak az egyik leggyorsabb módja az, ha egyszerűbbé tesszük azoknak a rendszereknek az alkalmazását, amelyek a melléktermékek vagy a hulladékstátusz megszüntetésének a bejelentésére szolgálnak;

16. hangsúlyozza, hogy azokra az uniós régiók és tagállamok között létező különbségekre tekintettel, amelyek a jelenlegi hulladékgazdálkodási uniós joganyag által kitűzött célkitűzések ⁽⁷⁾ teljesítését illetően állnak fenn, rendkívül fontos az e területen megvalósuló együttműködésnek és a bevált gyakorlatok megosztásának a bátorítása, hogy a kevésbé eredményes tagállamok és régiók segítséget kapjanak a végső célkitűzések teljesítéséhez. Ugyanakkor azt is szem előtt kell tartani, hogy a szétszórt lakosságú régiókban és területeken, ahol alacsony a népsűrűség és messze vannak a hulladékfeldolgozó üzemek, megnövekednek a hulladékgazdálkodással kapcsolatos költségek és nagyon nehéz elérni a teljes hulladékmentesség végcélját;

17. hangsúlyozza, hogy fontos a hulladékokból visszanyert anyagok és az azokból gyártott termékek egyes értékesítési piacainak megteremtése, létrehozva így a törvényes és egységes keretet, és esélyegyenlőséget biztosítva mindazoknak, akik értéket nyernek ki ezekből az anyagokból, és reintegrálják ezeket a gazdasági körforgásba;

⁽⁵⁾ CdR 140/2011 fin.

⁽⁶⁾ CdR 140/2011 fin.

⁽⁷⁾ 2008/98/EK, 99/31/EK és 94/62/EK iránylev.

18. hangsúlyozza a helyi és regionális önkormányzatok alapvető szerepét az e területre vonatkozó joganyag végrehajtásában, a hulladékgazdálkodás és -raktározás infrastruktúráinak létrehozásában és finanszírozásában, valamint a hulladékáramok operatív irányításában, utóbbi ugyanis egyike azoknak a legnagyobb kihívásoknak, amelyekkel a helyi és regionális önkormányzatok szembesülnek. A korábbi véleményben⁽⁸⁾ megfogalmazottakhoz hasonlóan ismét kéri, hogy erősítsék meg a helyi és regionális önkormányzatok részvételét az általuk teljesítendő célkitűzések felülvizsgálatában. Ezzel összefüggésben az RB kéri, hogy az EU biztosítsa a helyi és regionális önkormányzatok számára a beavatkozásnak és az együttműködésnek azt a szintjét, amely teljes mértékben tiszteletben tartja a szubszidiaritás elvét;

19. sajnálja, hogy a nem újrafeldolgozható hulladékok energetikai hasznosítását – mint a hulladékvalorizációs folyamat végső lépését – nem eléggé népszerűsíti az irányelvjavaslat, pedig azáltal jobban meg lehetne felelni a tagállamok összességére számára előírt ambiciózus célkitűzéseknek, eközben pedig erősíteni lehetne az Európai Unió energetikai függetlenségét;

20. úgy véli, hogy az európai parlamenti és tanácsi irányelvjavaslatot kísérő hatásvizsgálat⁽⁹⁾ eredményei nagyon optimisták, és azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy tisztázza az ennek alapját jelentő adatokat, azokat a tudományos bizonyítékokat is ideértve, amelyek egy adott megközelítés kiválasztására készítették az Európai Bizottságot, továbbá ennek a megközelítésnek a költségeit, és nem utolsósorban a legjobban teljesítő országokhoz kötődő kritériumok használatának célszerűségét;

21. korábbi ajánlások⁽¹⁰⁾ alapján támogatja, hogy a tagállamok, valamint a helyi és regionális önkormányzatok gyorsított ütemben, szisztematikusan vezessenek be gazdasági eszközöket a hulladékgazdálkodás területén, például azáltal, hogy ösztönzik az ilyen eszközök beépítését a hulladékgazdálkodási és -megfelelési tervekbe (a korai előrejelző rendszer részeként), illetve előmozdítják a kiterjesztett gyártói felelősséget; hangsúlyozza, hogy ezek az eszközök olyan bevételt generálhatnak a helyi és regionális önkormányzatok számára, melyet a hulladékcélok teljesítésével és érvényesítésével kapcsolatos adminisztratív költségek (részleges) ellensúlyozására lehet fordítani, továbbá forrást jelenthet a hulladékkeltakarítási tevékenységekhez, valamint újrahaznosítási és környezeti projektekhez;

Fogalommeghatározások

22. felkéri a Tanácsot és az Európai Parlamentet, hogy az irányelvjavaslat VI. mellékletében őrizze meg a *települési hulladék* egységes és egyértelmű megfogalmazását. A szóban forgó meghatározást úgy kell egyértelműsíteni, hogy a hangsúlyt nem arra kell helyezni, hogy ki gyűjti össze a hulladékokat, hanem inkább arra, hogy *milyen típusú hulladékot* gyűjtenek. Egy egyértelmű és egységes meghatározás szükséges a politika koherenciájának és megfelelő végrehajtásának biztosításához, valamint a különböző helyi és regionális önkormányzatok teljesítményeinek összehasonlításához.

23. örömmel fogadja a javaslatot, hogy változtassák meg azoknak a hulladékoknak a meghatározását, amelyekre az *újrahasználatra való előkészítés és újrafeldolgozás* vonatkozik. Bár ez még nem teljesen az eredményen alapuló megfogalmazás, megfelel az RB azon korábbi kérésének, hogy hozzanak létre egy egységes mérési módszert az újrafeldolgozási teljesítményekre és a ténylegesen újrafeldolgozott mennyiségekre vonatkozóan⁽¹¹⁾;

24. javasolja az Európai Bizottságnak a *gyűjtés* és az *elkülönített gyűjtés* meghatározás felülvizsgálatát, mivel ezeket különböző módon értelmezik a tagállamokban. Az RB a *válogatás* fogalom meghatározását is javasolja, mind statisztikai és jelentéstételi megfontolásból, mind pedig az anyagminőség okán, mivel sok tagállam gyűjti és jelenti a válogatóhelyek felé szállított hulladékmennyiségeket, melyek akár 30 % szennyezést is tartalmazhatnak;

Egységes mérési módszer

25. kiemeli és fenntartja az *újrafeldolgozási célkitűzésekre vonatkozó egységes mérési módszer* meghatározásának jelentőségét, és üdvözlö az Európai Bizottság javaslatát. Ez az egyszerűsítés és az eredményorientált módszer kiválasztása lehetővé teszi majd az EU-n belüli különböző teljesítmények jobb összehasonlítását, és hozzájárul majd a hulladékok hasznos forrásokká történő alakításához. Kiemeli azonban, hogy a javasolt mérési módszer esetében fennáll még néhány kérdés. Így például bizonyos hulladékáramlatok esetében a jelenlegi technikákkal nagy nehézségekbe ütközhet a célok megvalósítása. Az RB azt kéri az Európai Bizottságtól, hogy pontosítsa a módszert és az annak keretében alkalmazott meghatározásokat, illetve szükség esetén javasoljon módosításokat;

⁽⁸⁾ CdR 1617/2013.

⁽⁹⁾ SWD(2014) 208 final.

⁽¹⁰⁾ CdR 3751/2013, CDR 1617/2013.

⁽¹¹⁾ CdR 3751/2013.

Hulladékmegelőzés és hulladékkezelési modellek optimalizálása

26. hangsúlyozza, hogy a „hulladékhierarchia” elveinek tiszteletben tartása érdekében – amelynek értelmében a körkörös gazdaság alapvető elemét jelentő hulladékmegelőzés szerepel a hulladékhierarchiában az első helyen – ezt az elvet minden egyéb elvet megelőzően kellene tekintetbe venni. Ebben az értelemben az Európai Bizottságnak pénzügyi ösztönzőkkel kísért kötelező célkitűzéseket kellene javasolnia a hulladékmegelőzésre, továbbá a „szennyező fizet” elv teljes mértékű alkalmazását;

27. megismétli kérését, hogy vezessék be az EU-n belüli települési hulladéktermelés megelőzésének/csökkentésének kötelező érvényű célkitűzését annak érdekében, hogy e hulladék egy főre vetített mennyisége a 2010-es szinthez képest 2020-ig 10 %-kal csökkenjen ⁽¹²⁾;

28. további intézkedések bevezetését ajánlja a szelektív hulladékgyűjtés és a hulladék-újrahasznosítás javítására. Az alábbi intézkedésekről lehetne szó: a háztartási hulladékok szelektív konténerekbe történő pneumatikus elszállításának elősegítése; többrekeszes konténerek kialakítása és elhelyezése építési területeken, elősegítve az építési törmelékek és hulladékok külön tárolását és kezelését; kezelési modellek és létesítmények kialakítása a fotovoltaikus napelemekből származó hulladékok jövőben várható nagyobb mennyiségének kezeléséhez; infrastrukturális hálózat kiépítése a járművek életciklusuk vége utáni ártalmatlanításához és helyreállításához;

Kiterjesztett gyártói felelősség

29. hangsúlyozza, hogy a körkörös gazdaságra való átállás során nemcsak a hulladékgazdálkodásra kell figyelemmel lenni, hanem a többi olyan ágazatot is be kell kapcsolni a folyamatba, amely termékek fejlesztéséhez vagy előállításához kapcsolódik. Annak érdekében, hogy a termékek könnyen újrafeldolgozhatók és rendelkezésre bocsáthatók legyenek, ösztönözni kell a termékek környezeti szempontoknak megfelelő kialakítását és olyan technológiák terjesztését, amelyek során nem, vagy alig keletkezik hulladék;

30. a kiterjesztett gyártói felelősség elvének megerősítésére tekintettel felkéri a Tanácsot és az Európai Parlamentet, hogy tartsák fenn a hulladékokra vonatkozó keretirányelv 8. cikkének módosítására vonatkozó javaslatot, amely jelenleg nem csupán felkéri, hanem kötelezi a tagállamokat az ökohatékony és a termékek környezetbarát tervezésének bátorítására, a technikai tartósságot és újrafeldolgozhatóságot is ideértve, valamint hogy vegyék figyelembe a termékek teljes életciklusának hatásait;

31. tekintettel arra, hogy az irányelvjavaslat nem tűz ki számszerűsíthető célt a termékek ökológiailag felelős kialakítására, kéri, hogy a gazdasági szereplők vállaljanak nagyobb felelősséget aziránt, hogy környezetileg felelősebb termékeket tervezzenek, és reméli, hogy konkrét ajánlásokat fogalmaznak meg arra vonatkozóan, hogy a piacra kerülő termékek milyen arányban alkalmazzanak újrahasznosított anyagokat. Ebben a kontextusban emlékeztet az eszközként alkalmazható öko címke jelentőségére is.

32. megállapítja, hogy a kiterjesztett gyártói felelősség elve, amely a gyártókra és az importőrökre is vonatkozik, hatékony mozgatórugónak bizonyul azon politika vonatkozásában, amely a hulladékok termelésének megelőzését szolgáló intézkedéseket kívánja ösztönözni. Kéri azonban olyan kísérő intézkedések meghozatalát, amelyek biztosítják, hogy az így keletkezett költségeket ne terheljék a végső fogyasztókra, illetve hogy az így keletkezett nyereséget forgassák vissza a hulladékkezelés folyamatába;

33. továbbra is támogatja a kiterjesztett gyártói felelősség elvének megerősítését az uniós joganyagban ⁽¹³⁾, ezzel egyidejűleg minimumkövetelmények bevezetését javasolja (a hulladékáram gyűjtési, irányítási és kezelési költségeinek fedezése, a lakosság tájékoztatásának költségei, valamint azok a költségek, amelyek a termékek tervezésének az ökodesign jegyében történő kiigazításából adódnak);

Célkitűzések

34. felkéri az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy az Európai Bizottságnak a települési hulladékok újrafelhasználására és újrafeldolgozására vonatkozóan javasolt célkitűzését illetően továbbra is tartsa fenn ambiciózus álláspontját. Az RB azt az új rendelkezést is üdvözli, melynek értelmében a tagállamoknak a jelentős mennyiségű kritikus nyersanyagot tartalmazó hulladékok gyűjtésére és újrafeldolgozására vonatkozóan intézkedéseket kell szerepeltetniük a hulladékgazdálkodási tervükben;

⁽¹²⁾ CdR 1617/2013.

⁽¹³⁾ CdR 1617/2013.

35. javasolja, hogy az európai joganyag legyen ambiciózus és ugyanakkor realista is. Felhívja a figyelmet arra, hogy a célkitűzések módosítására és az egységes mérési módszerre vonatkozó egyidejű javaslatok sok tagállam, illetve helyi és regionális önkormányzat számára nagy kihívást jelenthetnek, főleg azok számára, amelyek a jelenlegi joganyag végrehajtása tekintetében is nehézségekkel szembesültek. Az új célkitűzéseket a jelenlegi célkitűzések teljesítésének elmaradását kiváltó okok és ezek hatásainak részletes elemzése után kellene meghatározni, a regionális szintet is ideértve, hiszen bizonyos nagyon alacsony népsűrűségű térségek nagyon sajátos demográfiai helyzetben vannak. Ambiciózus és realista újrafeldolgozási célkitűzések meghatározását javasolja annak a tagállamokkal, illetve helyi és regionális önkormányzataikkal folytatott részletes megbeszélésnek az alapján, amelynek tárgya az e célkitűzések hatékony nyomon követéséhez és sikeres végrehajtáshoz szükséges intézkedések;

36. kiemeli, hogy a jelenlegi célkitűzések végrehajtása jelentősen változik tagállamonként és régióként. Hangsúlyozza azonban, hogy a bizonyos tagállamokban jelentkező kedvező eredmények arra is rámutatnak, hogy abban az esetben, ha az alapfeltételek megfelelőek, és ha a szükséges igazgatási kapacitást kifejlesztik ott, ahol jelenleg még nem áll fenn, lehetséges az ambiciózus célkitűzések teljesítése vagy megközelítése ⁽¹⁴⁾;

37. határozottan kéri, hogy az új irányelv által meghatározott célkitűzéseket feleltessék meg az újrafelhasznált/újrafeldolgozott anyagok minőségének, hogy így az újrafeldolgozott anyagok a környezetet és az emberek egészségét ne károsítsák, és biztosítható legyen az értékesítési piacon a nyersanyagokkal szembeni tisztességes verseny. Fontos továbbá, hogy az tényleges újrahasznosítási arányok vizsgálatához egységes és egyértelmű számítási alapelveket határozzanak meg;

38. javasolja, hogy tartsák fenn a csomagolási hulladékok újrahasznosítására 2020-ig, 2025-ig és 2030-ig javasolt ambiciózus célkitűzéseket, és támogatja az újrahasznosítási szint számítási módszerének javasolt egységesítését, mely szerint az újrahasznosítási szintet – a jelenlegi visszanyerési és újrahasznosítási tevékenységektől eltérően – csak az újrafeldolgozásra korlátozzák. A pontos újrahasznosítási célokat a számítási módszer javasolt megváltoztatásának hatásvizsgálata után kell meghatározni. Emellett a csomagolás közvetlen újrafelhasználását is figyelembe kell venni a számítási eljárásokban és a célok kitűzésekor. Az RB korábban már kérte annak a lehetőségnek a megvizsgálását, hogy 2020-ig emeljék meg az újrafeldolgozási arányt a műanyag hulladékok esetében 70 %-ra, az üveg, fém, papír, karton és fa esetében pedig 80 %-ra;

39. megismétli azt a kérését, hogy a hulladékokról szóló felülvizsgált keretirányelvbe építsék be a *biohulladékok újrafeldolgozásának új célkitűzését*, ezen ágazat fejlődésének és a mennyiségi célkitűzések meghatározásának ⁽¹⁵⁾ távlatában. Ezen túlmenően az Európai Bizottság a komposzt minőségének tekintetében is kötelező kritériumokat határozhatna meg, hogy ösztönözze az újrafeldolgozott biohulladékok piacát és a környezet védelmét ⁽¹⁶⁾. Ezért hasznos lehet a polgárok tájékoztatását szolgáló iránymutatások kidolgozása, amelyeknek köszönhetően javulhat az összegyűjtött és komposztálásra elszállított szerves hulladékok minősége;

40. újfent határozottan sürgeti, hogy határozzanak meg olyan kiegészítő célkitűzéseket az újrahasználatra való előkészítésre, amelyeknek kötelező érvényűeknek, továbbá az egyes hulladékok tekintetében elkülönítettnek és specifikusnak kell lenniük, főként a bútorok, a textilek, valamint az elektromos és elektronikus berendezések esetében, annál is inkább, mivel bizonyos országokban nemzeti/regionális szinten már léteznek ilyen célkitűzések ⁽¹⁷⁾;

Hulladéklerakás

41. követve az Európai Parlamentnek a hulladéklerakási tilalom fokozatos bevezetésére vonatkozó felhívását ⁽¹⁸⁾, az RB szorgalmazta, hogy 2020-ig tiltsák meg az újrafeldolgozható és biológiailag lebontható hulladékok hulladéklerakókban történő elhelyezését ⁽¹⁹⁾. Ebben az értelemben az RB megerősíti az EP-nek és a Tanácsnak címzett azon kérését, hogy legalább a javasolt célkitűzés maradjon meg, vagyis hogy 2025. január 1-jétől kezdve semmilyen biológiailag lebontható hulladékot ne lehessen a hulladéklerakókban elhelyezni, és amennyiben ez technikailag megoldható és gazdaságilag ésszerű, az újrafeldolgozható hulladékokat elkülönítve kelljen összegyűjteni, majd újra feldolgozni;

⁽¹⁴⁾ Lásd az alábbi dokumentumot is: Területi hatásvizsgálati jelentés a körkörös gazdaságra vonatkozó csomagról, CdR 05609/2014.

⁽¹⁵⁾ CdR 74/2009 fin.

⁽¹⁶⁾ CdR 1617/2013.

⁽¹⁷⁾ CDR 1617-2013, CDR 3751-2013, CdR 140/2011 final.

⁽¹⁸⁾ Az Európai Parlament jelentése az erőforrás-hatékony Európáról, (2011/2068(INI)) 2012. május 8.

⁽¹⁹⁾ CdR 3751/2013, CDR 1617/2013.

42. kéri a csökkentési célok megfogalmazásának felülvizsgálatát, mivel a javasolt számításban és aránymeghatározásban összemossák a „nem veszélyeshulladék-lerakó” és a „települési hulladék” fogalmát, jóllehet a nem veszélyeshulladék-lerakókba nem csak települési hulladékot lehet vinni; az RB ajánlja, hogy a javasolt, nem kötelező érvényű célkitűzést, melynek értelmében 2030-ra a maradékhulladékok legfeljebb 5 %-a helyezhető el hulladéklerakókba, esetleg rugalmasabban fogalmazzák meg, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a célkitűzést alakítsák át az ezen hulladékok csökkentésére vonatkozó kötelező érvényű célkitűzéssé, ami jobban tükrözné a 7. környezetvédelmi cselekvési program által kitűzött célokat és az RB korábbi kéréseit ⁽²⁰⁾;

43. kéri az Európai Bizottságot, hogy folytassa az építési és bontási hulladékok újrahasznosítási lehetőségeivel kapcsolatos munkáját, és konkrétan vizsgálja meg, hogy egyetlen közös cél elegendő-e a különféle építőanyagok összegyűjtésének, szelektálásának és újrahasznosításának ösztönzéséhez, vagy egyedi célokat kellene-e kitűzni az építési és bontási hulladékból kisebb aránnyal részesedő építőanyagokra vonatkozóan;

Korai előrejelző mechanizmus és jelentéstétel

44. üdvözli a korai előrejelző mechanizmus bevezetésére vonatkozó javaslatot, hogy nyomon lehessen követni az új irányelvben javasolt újrafeldolgozási célkitűzéseknek való megfelelést. A megfelelőségi tervek tükrözik az RB azon ajánlásait, hogy minden egyes tagállam számára állapítsanak meg konkrét ütemtervet. Felhívja mindemellett az Európai Bizottságot, hogy az említett tervek kidolgozásánál a tagállamoknak nyújtson módszertani segítséget;

45. ugyancsak üdvözli az éves jelentésekre vonatkozó kötelezettség bevezetését is, amelyeket egy minőség-ellenőrzési jelentés kísér, és amelyeket egy független harmadik fél ellenőriz. E szempont megteremthetné az alapjait annak, hogy jobban ki lehessen értékelni a célkitűzések elérésének mértékét az egyes tagállamokban, emellett pedig lehetőséget adna a teljesítmények javítását célzó intézkedések meghozatalára;

46. javasolja, hogy csak akkor legyen kötelező, hogy az értékeléshez az éves jelentéseket egy független harmadik fél terjessze be, ha a jelentésekben szereplő adatok megbízhatóságát illetően kétségek állnak fenn, és azt tanácsolja az Európai Bizottságnak, hogy rögzítse azokat az objektív kritériumokat, amelyek szerint egy ilyen értékelésnek le kell zajlania, és adjon ehhez módszertani segítséget;

Szubszidiaritás és arányosság

47. úgy véli, hogy a szubszidiaritás tekintetében nem adnak okot aggodalomra azok az új célkitűzések, amelyek a települési hulladékok, a csomagolási hulladékok, valamint az elektromos és elektronikus berendezések hulladékai újrafeldolgozására, az újrafeldolgozható hulladékok hulladéklerakókban való elhelyezésének 2025-től, majd 2030-tól való betiltására, a korai előrejelző mechanizmusra, valamint a jelentéstételi kötelezettségek megváltoztatására vonatkoznak. Létezik azonban néhány, az arányossághoz kötődő probléma a jelenlegi célkitűzések eltérő szintű végrehajtásának és az Európai Bizottság által javasolt, az új célkitűzésekre vonatkozó menetrendnek a vonatkozásában ⁽²¹⁾;

Felhatalmazáson alapuló jogi aktusok

48. aggodalommal figyeli az új irányelv számos rendelkezését, amelyek feljogosítják az Európai Bizottságot arra, hogy a jövőben felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el.

⁽²⁰⁾ CdR 3751/2013, CDR 1617/2013.

⁽²¹⁾ Jelentés az RB szubszidiaritásfigyelő hálózatával és szubszidiaritási szakértői csoportjával folytatott konzultációról, 2014.

II. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD)

1. cikk – A 2008/98/EK irányelv módosítása, 6. pont – a 8. cikk b) bekezdésének módosítása

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>b) a (2) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„2. „A tagállamok megfelelő, a belső piacot nem torzító intézkedéseket hoznak annak ösztönzésére, hogy a termékek tervezése elősegítse a termékek gyártása és használata során jelentkező környezeti hatások és képződő hulladékmennyiség csökkentését.</p> <p>Ezeknek az intézkedéseknek – a hulladékhierarchia helyes alkalmazásának elősegítése érdekében – ösztönözniük kell egyebek mellett a többször használható, műszaki szempontból tartós és a hulladékká válás után újrahasználatra és újrafeldolgozásra alkalmas termékek fejlesztését, gyártását és forgalmazását. Az intézkedéseknek figyelembe kell venniük a termékek teljes életciklusa során jelentkező hatásokat.”;</p>	<p>b) a (2) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„2. „Az Európai Bizottság és a tagállamok megfelelő, a belső piacot nem torzító intézkedéseket hoznak annak ösztönzésére <u>biztosítására</u>, hogy a termékek tervezése elősegítse a termékek gyártása és használata során jelentkező környezeti hatások és képződő hulladékmennyiség csökkentését.</p> <p>Ezeknek az intézkedéseknek – a hulladékhierarchia helyes alkalmazásának elősegítése érdekében – ösztönözniük kell egyebek mellett a többször használható, műszaki szempontból tartós és a hulladékká válás után újrahasználatra és újrafeldolgozásra alkalmas termékek fejlesztését, gyártását és forgalmazását. Az intézkedéseknek figyelembe kell venniük a termékek teljes életciklusa során jelentkező hatásokat.”;</p>

Indokolás

A forráshatékonyság elérése érdekében a legjelentősebb változtatásokat magánál a forrásnál lehet megvalósítani. A termékek tervezésének javítása annak érdekében, hogy újrahasználatok, javíthatók és újrafeldolgozhatók legyenek, valamint a csomagolás optimalizálása jelentősen hozzájárulhat a hulladékmegelőzéshez, amely az újrahasználat és az újrafeldolgozás fölött, a hulladékhierarchia csúcán található. Ezért egy ambiciózusabb öködesign politikára van szükség, mind uniós, mind nemzeti szinten.

2. módosítás

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD)

1. cikk – A 2008/98/EK irányelv módosítása, 11. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>11. A 22. cikk második bekezdése helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„A hulladékanyagok szennyeződésének lehető legalacsonyabb szinten tartása érdekében a tagállamok 2025-re biztosítják a biohulladék elkülönített gyűjtését.</p> <p>A Bizottság értékeli a biohulladékkal való gazdálkodás helyzetét, és szükség esetén jogalkotási javaslatot terjeszt elő a kérdéstről. Az értékelés keretében megvizsgálja, hogy az emberi egészség és a környezet magas szintű védelme indokolja-e minimumkövetelmények bevezetését a biohulladékkal való gazdálkodás, illetőleg minőségi kritériumok megállapítását a biohulladékból előállított komposzt és fermentációs maradék vonatkozásában.”</p>	<p>11. A 22. cikk második bekezdése helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„A <u>hasznosítható</u> hulladékanyagok szennyeződésének lehető legalacsonyabb szinten tartása <u>és a szerves hulladékanyagok optimális újrafeldolgozásának biztosítása</u> érdekében a tagállamok 2025-re biztosítják a biohulladék elkülönített gyűjtését.</p> <p>A Bizottság értékeli a biohulladékkal való gazdálkodás helyzetét, és szükség esetén jogalkotási javaslatot terjeszt elő a kérdéstről. Az értékelés keretében megvizsgálja, hogy az emberi egészség és a környezet magas szintű védelme indokolja-e minimumkövetelmények bevezetését a biohulladékkal való gazdálkodás, illetőleg minőségi kritériumok megállapítását a biohulladékból előállított komposzt és fermentációs maradék vonatkozásában.”</p>

Indokolás

A biohulladék nem fertőző. A hulladékgyűjtést arra kellene alapozni, hogy miként lehet a legjobban felhasználni a hulladékot (pl. energia előállítás a biogázból, trágya stb.), nem pedig arra, hogy más hulladékot szárazon tartsanak. Ezen túlmenően nem kellene kötelező módon előírni a biohulladék elkülönített gyűjtésének vagy kezelésének egyik vagy másik lehetőségét. Rugalmasságot kellene biztosítani a helyi körülményekhez és az új technológiákhoz való alkalmazkodáshoz. A biohulladék minősége számít, nem pedig gyűjtésének/kezelésének módja.

3. módosítás

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD), VI. melléklet

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A települési hulladék összetétele</p> <p>A települési hulladék fogalma a települések által vagy nevében összegyűjtött háztartási hulladékot, valamint a kiskereskedelemről, a kisebb vállalkozásokról, az irodaépületekből és az intézményektől (például iskoláktól, kórházaktól, hivatali épületekből) származó, a háztartási hulladékhoz jellegében és összetételében hasonló hulladékot foglalja magában.</p> <p>A fogalom kiterjed:</p> <ul style="list-style-type: none"> — a lomhulladéokra (például háztartási készülékek, bútor, ágybetét), — az udvari hulladéokra, a falevelekre, a fűnyesedékre, az utcai söpredékre, az utcai szemétygyűjtőkből származó hulladéokra, a piactakarítás során képződő hulladéokra, — egyes települési szolgálatok, nevezetesen a parkfenntartó, kertészeti és közterületi takarító szolgálat hulladékaira. <p>A fogalom kiterjed az ugyanezen forrásból származó, hasonló jellegű és összetételű más hulladéokra is, amennyiben:</p> <ul style="list-style-type: none"> — a hulladék gyűjtését nem település végzi vagy település nevében végzik, hanem gyártói felelősségi rendszer keretében vagy nonprofit magánintézmény által, közvetlenül újrahasználás és újrafeldolgozás céljából, első-sorban elkülönített gyűjtés formájában valósul meg, — a hulladék olyan vidéki területről származik, ahol nem működik rendszeres hulladékbegyűjtő szolgálat. <p>A fogalom nem terjed ki:</p> <ul style="list-style-type: none"> — a szennyvízhálózatból és a szennyvízkezelő művekből származó hulladéokra, ideértve a szennyvíziszapot is, — az építési és bontási hulladéokra. 	<p>A települési hulladék összetétele</p> <p>A települési hulladék fogalma a települések által vagy nevében összegyűjtött háztartási hulladékot, valamint a kiskereskedelemről, a kisebb vállalkozásokról, az irodaépületekből és az intézményektől (például iskoláktól, kórházaktól, hivatali épületekből) származó, a háztartási hulladékhoz jellegében és összetételében hasonló hulladékot foglalja magában.</p> <p>A fogalom kiterjed:</p> <ul style="list-style-type: none"> — a lomhulladéokra (például háztartási készülékek, bútor, ágybetét), — az udvari hulladéokra, a falevelekre, a fűnyesedékre, az utcai söpredékre, az utcai szemétygyűjtőkből származó hulladéokra, a piactakarítás során képződő hulladéokra, — egyes települési szolgálatok, nevezetesen a parkfenntartó, kertészeti és közterületi takarító szolgálat hulladékaira. <p>A fogalom kiterjed az ugyanezen forrásból származó, hasonló jellegű és összetételű más hulladéokra is, amennyiben:</p> <ul style="list-style-type: none"> — a hulladék gyűjtését nem település végzi vagy település nevében végzik, hanem gyártói felelősségi rendszer keretében vagy nonprofit magánintézmény által, közvetlenül újrahasználás és újrafeldolgozás céljából, első-sorban elkülönített gyűjtés formájában valósul meg, — a hulladék olyan vidéki területről származik, ahol nem működik rendszeres hulladékbegyűjtő szolgálat. <p>A fogalom nem terjed ki:</p> <ul style="list-style-type: none"> — a szennyvízhálózatból és a szennyvízkezelő művekből származó hulladéokra, ideértve a szennyvíziszapot is, — az építési és bontási hulladéokra. <p><u>A hulladékok európai jegyzéke pontosan meghatározza, hogy mi tartozik a települési hulladékok kategóriájába.</u></p>

Indokolás

A közös meghatározásra nem a helyi önkormányzatok teljesítményének értékelése céljából van szükség, hanem hogy fel lehessen mérni, elérik-e a tagállamok a hulladékokra vonatkozó joganyag által meghatározott célkitűzéseket, és hogy össze lehessen hasonlítani politikáikat. Ezért a települési hulladékot nem annak alapján kell meghatározni, hogy ki gyűjti össze, hanem hogy mit gyűjtenek (vagyis a hulladék összetétele alapján). Emellett a települési hulladékok irányelvben meghatározott definícióját a hulladékok európai jegyzéke tovább pontosítja, mely utóbbi az Európai Bizottság egyik döntésén alapul.

Kelt Brüsszelben, 2015. február 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA
